

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
Előfizetési ár: Egész évre: 6 frt; Félévre: 3 frt;
Negyedre: 1 frt 50 kr. Egy szám ára: 15 kr.
Folyó számla: Erdélyi Bank 2851—2900.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Előfizetési felhívás! Kérjük az előfizetéseket e héten beküldeni. 3-ik számunkat már csupán előfizetőknek küldhetjük.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Gazdasági ismétlő iskola. <i>B. Gy.</i>	17
Tenyészállatdíjazások. II. <i>Szász István</i>	18
A szőlőfelújítási kötesőnökről. <i>Nagy Pál</i>	19
Kalászkok az állattenyésztés teréről. <i>Argus</i>	20
Tárca:	
Népszerű időjósítás. II. <i>Milhofer Sándor</i>	18
Kisebbszakközlemények:	
Hogyan üzzük el a vakondot. — Odvas törzsű gyümölcsfák gyógyítása. — Járomtörés ellen	21
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. (—i.) — <i>R.</i> — (—i.) —	21
Külföldi lapokból. <i>Dr. P. J.</i> — <i>Dr. Balint Sándor</i>	22
Könyvismertetés. (—i.)	22
Vidéki élet:	
Egy üdvös mozgalom. <i>J.</i> —	22
Egyleti élet:	
Népszerű téli gazd. előadások. — Adomány a Fesztetits szoborra.	23
Kormányintézkedések:	
M. kir. gyapjuminősítő intézet.	23
Vegyes közlemények	
Közgazdaság, üzlet, forgalom	24
Szerkesztői üzenetek	25
Hirdetések.	

Gazdasági ismétlő iskola.

Ismétlőnek azért hívják ez iskolát, mert az elemi iskolát végzett gyermekek járnak bele három évig, úgy 12—15 éves korban, hogy az amott tanult dolgokat ismételve, el ne felejtsek; gazdaságnak pedig azért hívják — s e tekintetben már nemcsak ismétlő, — mert gazdasági dolgokat tanulnak benne, miket az elemi iskolákban nem volt alkalmuk tanulni.

A fő dolog tehát, amit ebben az iskolában tanulnak a gyermekek, mind a gazdaságra, a gazdálkodásra vonatkozik. Az eddig tanult írás, olvasás, számolás ismétlő gyakorlása mellett az összes elméleti tanulmányok is mind csupán egy egyszerű földmives ember tudnivalójába vágnak. Hogy érthető magyarsággal, hibátlanul tudjon megírni egy kis levelet, nyugtatványt vagy szerződést, mire az életben a legegyszerűbb embernek is szüksége van, hogy ne menjen még ezért is a prókátorhoz. Megtanulja itt a mindennapi életben

előforduló számítását és mérést, hogy se a szomszédja, se a kalmár szellemük meg ne csalhassák. A geográfiából megismeri hazája földjét, nagyságát és jóságát, egy-egy emléket vetve a honalapítóra s a történelemből nem a zulukafferek királyának a historiáját tanulja meg, hanem azokat a magyar hősokeket, akik az ő gabonaföldjét egykor vérökkel ápták. Tanul természet-tant is, megtanulja a levegőt, vizet, meleget, hideget, éghőborut, villamosságot és a gőzgépet. Elszokik a babonától: nem indul a földben meggyült pénz után, hanem lecsapolja a gázfejlesztő bűzös mocsárt s csatornát huz a tikkadt határra, hogy gabonát teremjen az és ne teremjen képzelődést. Megtanulja itt az ifju, hogy kell az egészségre ügyelni. Megtanulja a takarékoságot és a munkaszeretetet. Megismeri a földet, amelyen és a melyből él. S ha meggyőződött róla, hogy ez a föld táplálja őt az ő terményével, ápolja és fentartja, mintha dajkája volna s hogy úgy szedi le a föld gyümölcsét, mint kisded korában szivta magába az anyja tejét: akkor szereti ezt a földet, mint az édesanyját. S a földnek ez a szeretete nem egyéb, mint hazaszeretet, mert ez a föld az ő hazája. — Ime, ez az elmélet a gazdasági iskolában. De ez az elmélet is merő gyakorlat, sőt első és legnagyobb gyakorlati tudomány. Az igazi gyakorlatban tanulják az állatokat, de nem a gorillát, hanem azokat, amelyek a keze alatt járnak: a lovat, a szarvasmarhát, a disznót stb. Tanul selyem- és méhtenyésztést, szántást, vetést, növénytermelést, szőlőművelést, faültetést és gyümölcsstermelést, aszerint, amint a különböző vidékek földje és éghajlata mit tart legjobbnak.

Ime, tehát merő gazdasági iskola ez, akár van benne ismétlés, akár nincs.

Kikből telik meg ez a gazdasági iskola? Az elemi iskolát végzett gyermekek egy része felsőbb iskolába megy s lesz kereskedő, tisztviselő vagy még tovább menve tudományos pályán halad; másrésze, hogy iparos legyen, azonnal beáll inasnak; a harmadik rész sehová sem

megy, otthon marad, szánt, vet s fákát növel, ha tud. Valamicskét tanul az apjától, de ez ritkán elégséges. Ezek számára van a gazdasági iskola.

De nézzük meg csak jobban, milyen gyermekek ezek? Vagy azért nem folytatják tovább a tanulást, mert nem tudnak és nem akarnak kereskedők lenni, mert nem ismerik, vagy nem szeretik a kalmárszellemet, tehát nyilván magyar természetűek; vagy azért nem folytatják az iskolázást, mert nem a tudományos pályára van hajlandóságuk és tehetségük, de talán van kedvük a földművelésre, mint az apjoknak, ez is inkább magyar természet; vagy azért nem folytathatják, mert ha volna is tehetségük és kedvük bármire, nincs anyagi tehetségük az iskolázás költségére, — sajnos, utóbbi időben ez is magyar természet, tehát szegények; azonban mégsem teljesen földnélküliek, hogy iparosinasoknak lennének kénytelenek beállni, ha nincs is kedvük erre, — jobban szeretik az apjuktól rájuk maradandó egy-két pántlika földön ősi foglalkozást folytatni s szabadon nyomorogni.

Ezek tehát a magyar földművelőknek a gyermekei.

És ez nem kicsiny rész és nem utolsó foglalkozás — ebben az országban. Mert Magyarország földművelő ország.

Ez a szóban levő iskola tehát igazában magyar nemzeti iskola volna, a szegény magyar földművelők gyermekeinek iskolája.

1896-ban megjelent ez ügyben a válás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 60764. számú rendelete s evvel együtt a „Gazdasági ismétlő iskolák szervezete”. Ennek első részében a következők vannak: „Oly községekben, a melyekben a lakosság túlnyomó része gazdálkodással (földművelés, szőlőszet, kertészet, gyümölcsészet stb.) foglalkozik, s a mely községekben osztott (több tanítóval bíró) elemi iskola, vagy iskolák vannak, köteles a község az 1868. évi 38. t.-cz. 50. §-a alapján a gazdasági ismétlő iskolát felállítani és fentartani. E

A Zalathnai kénkovand ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű **műtrágyáit**
a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —
Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

kötelezettség alól csak abban az esetben menthető fel a község, ha ilyen ismétlő ismétlő iskolát más jogosított iskola fentartó (p. o. állam, hitfelekezet stb.) állít. Közel fekvő községek társulhatnak is egymással ilyen ismétlő iskola felállítására és fentartására!

Az iskola felállító és fentartó tényezők: a hitfelekezetek, a községek s az állam. Tehát elég erős tényezők.

De, hogy a kiadott rendeletek után is még nagy időnek kell eltelni, a mig teljesen megtestesül a jó reformnak szelleme, az bizonyos.

A ministeri rendelet után az országban most már több helyen fennáll ez a gazdasági iskola.

Valóban irigylendő szép hivatása van egy ilyen iskolában a tanítónak. Kezében tartja a magyarság jó ügyét; sokat függ tőle a szegény magyar paraszt gazdáknak jólété, megélhetése; kezében tartja azt a hatalmas eszközt, kardnál, szuronynál és puskánál sokkal hatalmasabb eszközt, melylyel ebben az osztályban megakadályozhatja a socialismus veszedelmét s beférközni nem engedi az anarchismus rémét; s csendes munkájával jobban lelkesít a hazaszeretetre, mint az elmélet bölcsei, mint a paraenesisek, szónoklatok, a kiáltványok és vezérczikkek. És mindezeket ő a föld kulturájának tudományával és szeretetével végzi el. Mert már a gyermekkei megismerteti és megszeretteti azt a földet, a mely neki életet és boldogságot ad. Ehez a földhöz aztán ragaszkodik férfi korában is, öreg korában is. Ezt a földet nem egy könnyen engedi át az idegennek, — s így, még ha öntudatlanul is, mintha csak magán vagyonát védné, szükség esetén, azért a magasztos elvért fog küzdeni vére hullásával is, hogy a *kié a föld, azé az ország.*

Mert mit is tanulnak ebben az iskolában a gyermekek? Azt, hogy minden tenyéryni földet jól fel kell használni; ha így nincs eredmény, próbálni kell amugy.

A magyar ember konservatív természetű, nem igen szereti az eddigétől eltérni; azt tartja, hogy a mint ő fogja az ekét, elég, ha a fia is úgy fogja; a mint ő meg tudott élni, a fia is meg tud élni. Ám ez régen jó volt így, mikor sok volt a foka és kevés volt az ember; de most megfordítva van. Kevés a föld, sok az ember. Az emberek erősen tolakodnak a létért való küzdelemben. Idegenek nyomulnak be, s ha a magyar megmarad az ő konservatív szántásával, ezek újabb tudománnyal jobban forgatják a földet s először csak egy barátját vesznek meg, azután rátelepednek a telekre s végre: övék az ország.

Lám Oláhországban tudják, hogy a kié a föld, azé az ország. Ott is lakhatik idegen ember, meg is telepedhetik, meggazdagodhatnak, temérdek pénzt gyűjthet, s ha tetszik, elszórhatja vagy gyönyörködhetik benne, hintót, lovat vásárolhat, de földet nem vehet vele, mert az oláh kormány nem engedi, hogy idegen ember ott egy talpalatnyi földet is megvegyen még a sivár Dobrudsájokban sem, pedig ott ugyan elég üres pusztaság van.

De ha nem oszolnék is idegenekre a föld, csak megoszlik az a testvérek között is. A gyermek azt tanulja meg a gazdasági iskolában, hogy a mely 15—20 holdnyi földön az apja bajjal küzdve tudott megélni, azon a területen ő négy testvérel együtt megélhet.

Bár megértenék ezt falusi s városi földművelőink mindnyájan, s ha részint a magok anyagi szegénysége miatt, részint fiaik tehetséglensége miatt fel kell hagyniok a magasabb iskolázattal: küldenék kivétel nélkül mindnyájan ide, ebbe a nemzeti iskolába gyermekeiket, hazánk jövőjét.

Törekedjünk népünket az itt mondottakról felvilágosítani; ez kötelességünk. Ha életrevalóbbá tudnók tenni népünket: jövőre alig lenne szükség a ma egy hete e helyen megirt — szép és sürgős — ideára, akcióra.

Egyelőre és mai helyzetünkben azonban nem tehetünk okosabbat, mintha mindkét irányban buzgólkodunk.

B. Gy.

Tenyészállat díjazások.

II.

Igen fontos kérdés ilyen díjazásokon a bírálat megejtése, mert annak olyannak kell lenni, hogy abban a versenyző kigazdák megnyugodjanak, de sőt tanuljanak belőle. Közlebről több díjazáson voltam jelen s mondhatom, hogy e tekintetben: a hány ház, annyi szokás. Láttam értékszámokkal bírálni, s habár elismerem, hogy ez a legtökéletesebb módja a bírálatnak, ilyen vidéki díjazásokon még sem tartom helyesnek, mert a bírálati lapok használatához bizonyos intelligencia kívánatik, s így kizárná a juryból a parasztot, már pedig a paraszt nem nagy bizalommal viseltetik az oly dolgok iránt, melyeket az urak csak maguk között végeznek el. De ettől eltekintve, maguk az urak sincsenek mindnyájan tisztában az értékszámolás lényegével; volt alkalam ugyanis tapasztalni, hogy egyesek helyesen fogván fel a dolgot, a nagyobb mértékben meglevő jó tulajdonságot nagyobb értékszámokkal jegyezték, ellenben mások talán ezen elvből indulván ki: 1-ső, 2-ik, 3-ik stb. minőség, az 1-es számot tekintették legjobb értékszámoknak. Így megtörtént, hogy ugyanazon hajlott hátú tehén, hibás testrészenek értékelésére egyik bírálónál 1-es, a másiknál 4-es értékszámot kapott. Hogy ilyen bírálati lapok alapján milyen végeredmény jött ki, ahhoz azt hiszem nem kell kommentár.

Láttam még többféle eljárást titkos szavazással stb. stb. összekötve, a melyek mindenkinek leírása csak hosszadalmas volna, de nem tanulságos, tehát mellőzöm is őket. Annyit azonban mondhatok, hogy majdnem mindeniknél a dolgozás látszatának megmentése volt a főczél.

Szerény nézetem szerint leghelyesebb volna ilyen kis díjazásokon a következő eljárás meghonosítása: a díjazandó állatok csoportosítása után, minden egyes csoport állatai színes krétával, folyó számot kapnak; ezt azért ajánlom, hogy így nem befolyásolja a bírálatot a tulajdonos neve, nem szerepel a Kiss Pál vagy a Nagy János szomszéd, sógor, koma stb. tehene, hanem az 5-ös, vagy 9-es stb. számu.

TÁRCZA.

Népies időjóslás.

Összegyűjtötte: Milhoffer Sándor.

II.

104. Ha a rákok rekkenő melegben a vizből kijönnek, eső lesz.
105. Ha a csíkok zavartan uszkálnak, s a vizből is kijönnek eső lesz.
106. Ha az énekes pinty nyugtalan, s erősen hallatja ting-tang szavát, eső lesz.
107. Ha a földi giliszta turását nagyobb mennyiségben találjuk, esőt várhatunk.
108. Ha télen a varjak nagy csoportban közelnek, hideg lesz.
109. Páva kiabálás esőre mutat.
110. Ha a békák nagyon kuruttyolnak, ha számár kiabál, eső lesz.
111. A pipiske vagy rigó fészke nyílásának irányából eső nem igen jó.
112. Ha a csürke gyorsan szalad a faluba, hideget várhatunk.
113. Bogaras a jószág, eső lesz.
114. Ha a kutya rest s haragos, esőt várhatunk.
115. Ha a kutya a földet turja, zivatar lesz.
116. Ha a méhek sörényen járnak ki a kasból, de messzire nem mennek, úgy eső lesz.

117. Porban hentereg a számár, esőt várhatunk.
118. Ha a zöld harkály gyakrabban szól a rendesnél, úgy esőt várhatunk.
119. Ha az állatok feltartott fővel, s tágult orlyukkal szivják a levegőt, zivatar lesz.
120. Ha a halak a víz színe közelében uszkálnak, esőt várhatunk.
121. Ha a leveli béka a vízben marad, eső lesz, ha kimászik, szép idő lesz.

Ha a piócza:

122. soká marad a vizen kívül, zivatart várhatunk;
123. ha a vízben fenn uszkál, eső lesz;
124. ha a víz mélyebb rétegeiben van, jó idő lesz.
125. Ha a szunyogok, bolhák erősen csipnek, esőt várhatunk.
126. Ha a legyek nyugtalanok, s kiállhatatlannok, eső lesz.
127. Ha bolhacsipéshez hasonló érzésünk van, anélkül, hogy bolhát találunk, esőt várhatunk.
128. Ha a veréb vigan csiripel, s pacsirta a magasban énekel, szép idő lesz.
129. Ha a kakas a rendesnél gyakrabban kukorikol, esőt várhatunk.
130. Ha a kakas éjjel kukorikol, úgy eső lesz.
131. Ha a fecske magasan száll, szél lesz.
132. Ha a fecske alant repül, eső lesz.

133. Ha tavasszal a fecske hamar haza jön, úgy korán köszönt be a tavasz.
134. Ha a keresztes vagy házi pók a hálón ideoda szaladgál, szép idő lesz, ha meghuzódik egy sarokban, eső lesz.
135. Ha a pók szorgalmasan dolgozik, szép időt várhatunk.
136. Ha a pók új hálót kezd szőni, úgy a szél, irányát változtatja.
137. Ha a keresztes pók tavasszal szőni kezd, úgy már várható a tavasz.
138. Ha ősszel a pók a kályha mellé huzódik hálóját szőni, úgy rövidesen hideg lesz.
139. Ha tavasszal a pók az ablakhoz, ajtóhoz közeleg dolgozni, úgy mielőbb kitavasodik.

II.

Január:

140. Csurog a Vincze (jan. 22.), telik a pincze.
141. Ha fénylik Vincze, megtelik a pincze. Ha megcseppen Vincze, üres lesz a pincze.
142. Pálfordulása, télfordulása (jan. 25.)
143. Ha Pál fordul köddel, ember meghal döggel.
144. Ha január elsején a nap biborvörös felhők között kél föl, úgy káros szelek, zivatatok lesznek; ha fényes tiszta a nap, lesz sok gyümölcs s bor.
145. A milyen az újév napja, olyan augusztus hónapja; vagy száraz gy nedves.
146. Ha vizkereszt napján (jan. 6.) az ereszed

is szolgáljon. Ezen tevékenységéről időszakonként jelentéseket tesz közzé.

A D) és E) alatt felírt esetekben az intézet közreműködése igénybe vételéhez a földmivelésügyi miniszter előzetes engedélyének kieszközölése szükséges.

Az intézet működése díjtalan

Erről az egyesületet tagjaival leendő közlés végett értesitem *Darányi s. k.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Előfizetőinkhez.** Tisztelettel kérjük régi és új előfizetőinket, hogy előfizetéseiket hozzánk mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a nyomtatandó példányok számát illetőleg lehetőleg már az első számoknál tisztában lehessünk. Az első számból közel 4000 mutatvány-példányt expedált decz 31-én a kiadóhivatal. További mutatványszámokat nem küldünk csak megkeresés folytán s tartalék példányokat is csupán a 2. számból készítettünk. Később érkező előfizetőinket tehát nem biztosíthatjuk arról, hogy részükre az 1. számtól kezdve megküldhetjük a lapot.

— **Kedvezmények lapunk előfizetői részére.** Minden éves rendes előfizetőnk a következő kedvezményekben részesítjük:

1. Ingyen adunk egy azon évi zsebnaptárt, melyben a vásárok és külön a jó marhavásárok megjelölve vannak.

2. Ingyen küldjük meg az „E. G. E.” által kiadott könyvkiadó vállalati füzeteket.

3. Mindennemű megrendelését és megbizását mely eladás, vagy vételre vonatkozik, külön díj nélkül — csupán készkiadásaink ellenében — közvetítjük.

4. Hirdetési árainkból 20% engedményt adunk.

— **Vetőmagközvetítés** című, közgazdasági rovatunkban levő cikkünkre e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Szilárd szesz.** Nincsen nap, hogy praktikus új találmányokról ne kapnánk hírt. Itt van például a legújabb: a szilárd szesz. Egy berlini kémikus találta fel s egy vegyészeti gyár máris foglalkozik a tömeges gyártásával. A szilárd szesz meglehetősen kemény tömeg, mely tetszés szerint való formába önthető, szétdarabolható, vágdalható s minden veszedelem nélkül kezelhető. Épp oly könnyen gyulad, mint a közönséges szesz s épp oly sokoldaluan ugyszólván mindenre használható is. És mivel nem is igen drágább a közönséges szesznél, előreláthatóan nagy a jövője az új találmánynak. Persze ezután majd skatulyából iszunk pálinkát.

— **Állást keres szőlőgazdaságban,** vagy nagy *borüzletnél* egy n. enyedi vinczellérképezdét végzett és pár évi gyakorlattal bíró ügyes, szorgalmas fiatal ember. Azonnal beléphet. Czim D. jegy alatt a kiadóban megtudható.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

Vetőmag-közvetítés. Az utóbbi évek gyenge mennyiségű és minőségű termése minden gazdára nézve rendkívül fontossá tette a jó vetőmag beszerzésének kérdését. A beszerzésnek két módja van. Vagy kereskedőtől, vagy egymástól vehetünk magot. Nem szükséges indokolnunk az utóbbi mód rendkívüli előnyeit. Több gazdától kaptunk erre vonatkozólag a napokban megkeresést, minek folytán elhatároztuk, hogy kiadóhivatalunk keretében — addig is, míg az „E. G. E.” által tervbe vett fogyasztási és értékesítési szövetkezet létesül — egy vetőmag közvetítési osztályt szervezünk. A közvetítést minden díj nélkül — csupán kiadásaink megtérítése ellenében — teljesítjük s ezuttal felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy ezen intézményünket a saját érdekében igénybe venni sziveskedjenek.

A kínálat és kereslet jövőre minden számunk ezen rovatában fog nyilvántartatni.

Az eladásra bejelentett *gabona-félékből* egy-egy 5 kg-os mintazacskó küldendő be (egyéb magvakból 1—3 kiló is elég). kiadóhivatalunk címére és megírandó, hogy:

a) mennyi az egész készlet;

b) mennyi a hektoliter súly;

c) mennyi a rendelhető legkisebb

mennyiség; és végül:

d) mi a legalsó értékesítési ára?

Az értékesítési legalsó árat úgy kell megszabni, hogy a realitásnak lehetőleg megfeleljen; a kiadóhivatal aztán az adott viszonyok szerint abban az árban, vagy azon felül közvetíti az eladást.

A szállítás mindig direkt az eladótól a vevőhöz történik utánvétellel.

A vétel iránti megkeresés történhet személyesen, vagy egy levelezőlapon szintén a kiadóhivatalhoz intézendő, honnan a venni óhajtó részére azonnal egy kisebb minta küldetik és az ár megíratik, melynek alapján a rendelés eszközölhető.

Az hisszük: ezen intézményünkkel — különösen a jelen viszonyok között — pénzt érő szolgáltatásokat fogunk tenni gazdaközönségünknek. Jelenleg van bejelentve:

Kínálat:

1. „*Race Horst*“ zab, 40—50 mm. Hl. sulya 52—54 kg. Rendelhető: legalább 5 mm.; ára q-ként: 7 frt 50 kr. Bőtermő, erdőlyrészi termés.

Kereslet:

1) Lóhermag, szép nagyszemű, arankamentes. Kivántatik: 10—15 q.

2. Lencse, jó fajta. Kiv.: 100 kg.

3. Sörárpa, szép, tavalyi termés; kiv.: 8 mm.

4. Paszuly, fehér, bőtermő; kivántatik 300 kg.

— **Megszűnt a szeszadó-kedvezmény.** Az 1890. évi XXXVI. t.-cz. 5. §-ban a mezőgazdák részére az a kedvezmény adatott, hogy úgy a saját, mint cselédek és mezőgazdasági napszamosaik által fogyasztott szeszt, illetőleg pálinkát, 100 literenként adómentesen szerezhették be.

Az 1898. évi XVI. t.-cz. 24. §-a (a mint azt egy kolozsvári pénzügyigazgatósági végzésben olvassuk) az idézett törvény intézkedéseit „kifejezetten“ hatályon kívül helyezi, a szeszforgalmi adókról szóló és f. évi január 1-én életbe lépett 1898. évi XV. t.-cz. pedig a mezőgazdasággal foglalkozókat eme kedvezményben nem részesíti. Így tehát a szeszadó reform nagy munkálatai között gazdáinknak egy nehezen szerzett és úgy közgazdasági, mint közegészségügyi tekinteteből igen fontos joga kallozott el észrevétlenül.

Mi úgy véljük, hogy azok az indokok, melyek ezen kedvezmény megadását 1890-ben szükségessé tették, ma is fenállanak, sőt talán most a mezőgazdasági munkáviszonyok ziláltsága idején még fokozottabb mértékben vannak meg, mint akkor. Ezen alapon reméljük és hisszük, hogy az engedmény újbóli megadása iránt, vagy a törvény helyesebb magyarázása végett az E. G. Egylet által felterjesztendő kérésre, a pénzügyminiszter a mezőgazdák ezen súlyos sérelmét mielőbb orvosolni fogja. (j.)

— **Gyapju-üzlet.** A közelebbi hetekben némi fellendülés volt észlelhető a gyapju-üzletben. Eladatott 2430 bál, mely mennyiségben a legfinomabb minőségek kivételével minden gyapju-fajta bennfoglaltatik.

A gyárosok és kereskedők által eszközölt vásárlásoknál az árak emelkedése nélkül kékes őszi gyapjuért 92—93-, kékes tavasziért 85—86-, fehér őszi és tavasziért 95—108-, egy nyiretűért 81—100-, teljesen hibátlanért 106 115-, *raczka*-gyapjuért 88—90 forintot fizettek.

A folyó évre kevés és többnyire gyenge minőségű készlet maradt eladatlanul.

— **Liszt kivételünk** a múlt hónapban — először a múlt évi rossz termés nyomán beállott pangás után — ismét nagyobb lett; kerekszámban ezer kocsi rakomány magyarországi lisztet raktak hajóra a flumei kikötőből, ami jelentékenyen több az előző hónapokban, valamint a múlt év e hónapjában elszállított mennyiségnél. Ami különösen az Angolországba irányuló kivitelt illeti, megjegyzendő, hogy ez a múlt hónapban 50 százalékkal nagyobb volt, mint az előző hónapban.

A pénzpiacz helyzete. Az utolsó után a pénzviszonyok mindenfelé javulásnak indultak. A kamattételek mindazonáltal Budapesten még változatlanok és csakis a kínálatnál mutatkozik némi javulás. A malomváltók után ma is 5 százalékos, a kereskedelmi váltók után pedig $5\frac{1}{4}$ — $6\frac{1}{4}$ százalékos fizetnek. Bécsben az elsőrendű bankváltók után csakis $4\frac{1}{2}$ százalékos követelnek az 5 százalékos bankrátával szemben. Berlinből jelentik, hogy ott a magánkamatláb tegnap óta $4\frac{5}{8}$ százalékról $4\frac{3}{8}$ százalékra hanyatlott. Párisban a pénzviszonyok szintén lényegesen javultak.

A Sigmund-Testvérek sörgyára új tulajdonost cserélt, a mennyiben a brassói Cell-czég vette át az üzem folytatását. Mint halljuk, nevezett czég jövőre nagyobb befektetés által lendületet akar adni a kolozsvári söriparnak.

Az államvasutaknál f. év január 1-től a kötelező koronaszámítás lépett életbe.

Jövőre a felek mindennemű elő- és utánvétel, valamint határidő-biztosítást és értékbevallást koronákban kötelesek megtenni még az csetben is, ha a régi öt krajczáros fuvarleveleket használják.

Időjárás. Budapest, január 2. Idő: ködös, hőmérő $+0.4^{\circ}$ Celsius, légsúlymérő 753.8 mm.; vízállás változatlan.

Schottlandban lévő erős depressio Északkelet Európában viharokat okozott. Ezen behatás alatt támadt Európa nyugoti és keleti felében egy általános esőzés, melyhez feltűnő enyhe idő járult.

HIRDETÉSEK.

4678.
1898. szám.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgatótanácsától.

Birtok eladási, esetleg haszonbérbe adási hirdetmény.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület tulajdonát képező és Kolozsmegye Magyar-N.-Zsombor községében fekvő mintegy 760 hold területű szántó, kaszáló, legelő és erdőből álló ingatlanok, a hozzátartozó gazdasági szeszgyárral, lisztelő malommal, kényelmesen berendezett uri lakással és más gazdasági épületekkel, **örök áron eladatnak**, esetleg 6 vagy 12 évi időtartamra **haszonbérbe adatnak**. A kik ezen ingatlanok megvételére vagy haszonbérbe vételére reflektálni hajlandók, felhívotnak, hogy ez iránti ajánlataikat alólirott igazgatótanácshoz (Kolozsvárt, Belső-Király-utca 43. sz.) legkésőbb folyó évi február hó 15-ig annyival inkább adják be, mivel a később jelentkezők ajánlatai nem lesznek figyelembe vehetők. Az eladási, illetve haszonbérbeadási feltételekről irodánkban a hivatalos órák alatt naponként (d. e. 9—12, d. u. 3—6 óra között) felvilágosítás nyerhető.

Az erd. ev. ref. egyházkerület Igazgatótanácsának, Kolozsvártt, 1898. december hó 30-án tartott üléséből.

Dr. Vályi Gábor,
elnökhelyettes.

Maksay János,
számvevő. (47. 1—3.)

AZ „ADRIAI” Biztosító-Társulat

alapított 1838-ik évben.

* * * (41. 2—12.)

Vagyonbiztosági tőkéje 42 millió forint.

* * *

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

* * *

E társulat, mely 60 éves fennállása óta 218 millió frtot fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett: tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvártt:

SZEKULA ÁKOS, Gr. TELEKI LÁSZLÓ,
vezérfelügyelő. vezérképviselőségi tanácsos.



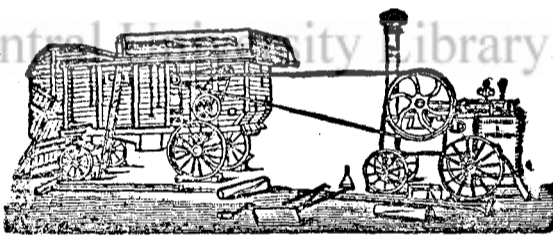
Legjobb
gazdasági-, vetemény-
és virágmagvak
kaphatók

TAUFFER FERENCZ utódánál

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 5.

(40. 2—53.) Telefon: 201. sz.

Nagy raktár Gazdasági gépekből,
Mc. Cormick-féle kaszáló és aratógépek,
továbbá kerékpárok, villamos csengők és összes
részei, gabona-zsúkok stb. stb.



KÁVÉ és TEA

Budapestről vagy Fiuméből postán utánvé-
telletel vagy a pénz előleges beküldése után.

4 1/2 kiló	Cubakávé	6.50
4 1/2 "	Mocca kávé	6.50
4 1/2 "	Jáva kávé	6.50
4 1/2 "	Gyöngy kávé	6.80
1/4 "	Császár keverék tea	1.55
1/4 "	Törmelék tea	95

A tea a kávéhoz csomagolható. Mindent
elvámulva és bérmentve, szóval teljesen
költségmentesen küld:

Belák István

kávé és tea kivitele

Budapest,

VII. Rottenbiller-utca 4. szám.

Transitomagazin: FIUME.

(24. 2—2)



A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

Budapest, Váci-körut 32. szám alatt.



Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplőgarnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Compound” lokomobíljait, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzosolót, Stibor-féle körfűrészelt,

„Millenium” kaszáló és aratógépeit,

továbbá SACK-féle ekéit, vetőgépeit, baronáit és egyéb gazdasági gépeit.

A „Fairbanks” mérleg és gépgyár kizárólagos képvisellete.

(38. 2—X)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Birtok eladás!

Kolozsvármegyében, Kolozsvártól 32. km.
távolságra (O.-Köblösön) egy

340 holdas tagosított birtok
jó karban levő lakházzal és szükséges gazdasági
épületekkel együtt jutányos árban

eladó.

Értekezhetni Székely Jánosné:

Zarándi Knöpfler Klementin úrnő, özvegységével,

(46. 1—3.)

KOLOZSVÁRTT,

Rákóczy-utca 1. sz. alatt.

SÁMÁN JÁNOS örököse

Könyvnyomdája,

mindennemű helyi és vidéki

könyvnyomdai megrendelést

gyorsan és jutányosan

teljesít.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
résztvénytársaság. (Főter 7. sz., saját ház.)

1.200.000 korona teljesen befizetett alaptőkével.
(Alakult 1894. évi december hó 23-án a régibb
pénztárak egyesüléséből és a Pesti Hazai Első
Takarékpénztár hozzájárulásával).

A társaság üzletkörét képezi:

- A) Pénznemeknek kamatozás végett való elfogadása: 1. betéti könyvekre, 2. pénztárjegyekre, 3. folyó számlára.
- B) Zálogkölcsönök adása és vétele értékpapírokra, arany- és ezüstpénzekre és ingóságokra.
- C) Váltók, utalványok és egyéb jelzálogilag, vagy más módon biztosított követelések leszámítolása és visszleszámítolása.
- D) Értékpapírok, arany- és ezüstpénzek vásárlása és eladása saját és idegen rővásra. Pénzváltói üzletek folytatása.
- E) Folyó számla és nyílt hitelek engedélyezése fedezet mellett.
- F) Állami és egyéb nyilvános kölcsönökben való részvétel.
- G) Kölcsönök adása: a) telekkönyvezett ingatlanokra; b) törvényhozási, kormányi, illetve hatósági jóváhagyás mellett lekötött országos, törvényhatósági v. községi javadalnak és jövedelmekre; c) közhasznú művek v. munkálatok keresztülvitelére, törvény által biztosított elsőbbségi jog v. állam-jótállás, v. a behajtásnak az állam, illetve hatóság által való biztosítása mellett.

Kolozsvárt, 1899. (31. 2-X.) **AZ IGAZGATÓSÁG.**

Jószág bérbeadás.

Háromszék vármegyében Szotyor községben 8 kilométerre Seps-Szent-Györgytől **Nagy János** nyug. ministeri tanácsosnak 120 kat. hold szántó, 40 hold kaszáló, továbbá erdő, és legelőrészből álló, a falu közvetlen közelében **tagosított birtoka** 4 szobás lakással, mellékházakkal és gazdasági épületekkel **1899. tavasz vagy junlustól kezdve több évre bérbe adó.**

Részletes felvilágosítást ad Seps-Szentgyörgyön **Nagy Dénes** árvaszéki ülnök és a tulajdonos Budapesten II. ker., lánchid-utca 2. (25. 2-3.)

PÜRNER N. és HUTER

KISPEST—BUDAPEST.

Olaj, kátrány, gyanta és zsiradékárak, *consistens gépkenőcs, kocsikenőcs, gépolajok, fénymaz, tetőpép és kátránytermékek gyára.*

Petróczy L. üdítő nedve lovak számára.

Ára 1 frt 20 kr.

Kapható minden gyógytárban.

Ügyes képviselők kerestetnek (23. 2-2.)

Lóhermagot,

lucernamagot,

gabonaféléket,

mindenféle egyéb

GAZDASÁGI MAGOT

legmagasabb áron értékesít, árukra előleget ad és mintázott ajánlatot kér

WOLF SOMA

mag-, gabona- és terményügynöksége

KÜLFÖLDI CZÉGEK KÉPVISELŐJE

Budapest,

IV. Károly-körút 26. sz.

Magvabóli és mindenféle gazdasági cikkek-
bóli szükségletet első forrásból eredeti áron
szerzek be és kérem az igen t. gazdaközönség
szives nagybecsű támogatását. (29. 2-4.)

1898. Szolnok és Eperjesen első díjjak:
Arany érmek.

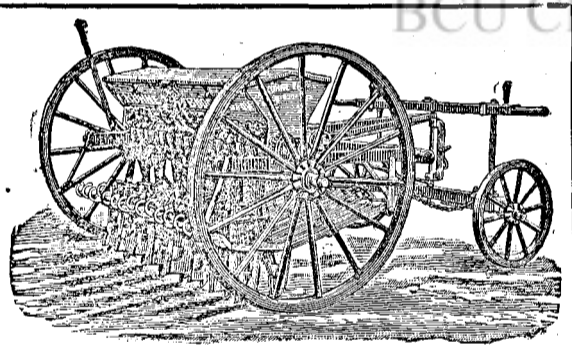
Őszi idény. **KÜHNE E.** Őszi idény.

Magyarország legrégebb gazdasági gép-
gyára Mosonban (1856.)

ajánlja az őszi és téli idényre:

Legjobb szecskavágó és répavágóit, daráló, tengeri morzsoló és répamosóit.

Új! „Rapid“ daralók egyedüli képviselő!



Új!
Burgonya választók.
Ventzki-féle takarmány füllesztők!
Takarmánykamra berendezések.

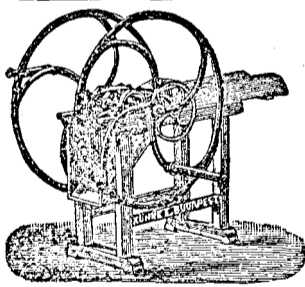
Tervek, költségvetések díjmentesen.

Új, teljes nagy árjegyzékek kívánatra díjmentesen.

FŐRAKTÁR: (27 2-X.)

BUDAPEST

VI., Váci-körút 57/a.



MAGYAR FÉM- ÉS

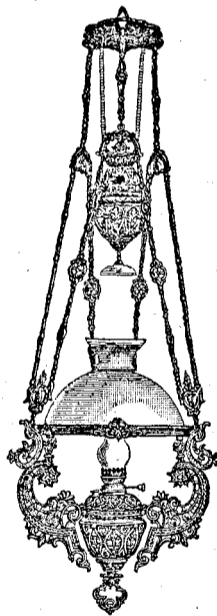
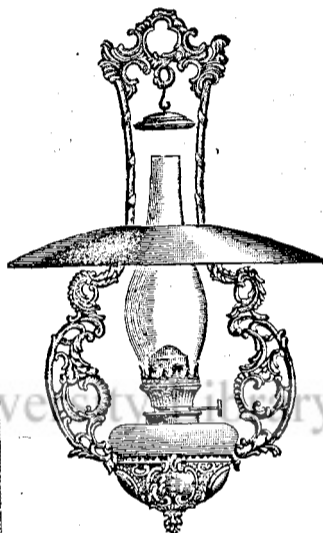
LÁMPAÁRU-GYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST—KÖBÁNYA.

(22 2-3.)

**Petroleum-
lámpák**



minden czélra.

Fém- és diszmű-tárgyak.

Valódi királyolaj

Biztonsági petroleum.

Erdélyrészi raktára:

Kolozsvár

Wesselényi-utca 20.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Az Adriance, Platt és Co.
new-yorki gyár világhírű „Adriance”
kéveköto-, marokrakó-, arató-
és fúkaszaló-gépeinek

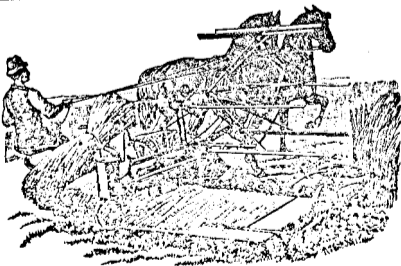
magyarországi kizárólagos képviselőte.

Minden, a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** legjutányosabb beszerzési forrása.

A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő”-jét bárkinnek ingyen és bérmentve megküldi.

A V. Vermorel-féle
villefranchei gyár világhírű
„Éclair”
peronospora-focskendőinek

(32. 2-X.)



GRAEPEL HUGÓ gép- és rostalemezgyár, malomépítészte

BUDAPESTEN, V. ker., Külső Váci-út 46. szám.

Marschall Sons & Co. Lmtd angolországi gépgyár vezérigényke ajánl utólrhetetlen szerkezetű és minőségű Marschall-féle

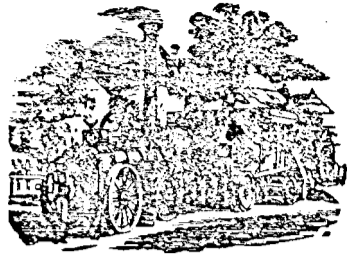
gőzmozgonyokat és gőzcséplőgépeket,

(30. 2-x.)

szabadalmazott kombinált gabona- és lóhercséplőgépeket

két cséplődobbal,

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukorica-morzsolóval, GIBAS-féle szabad. kazalozókészüléket (golyát), — HARRISON-féle „Albion“ őrlőgépeket. Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas-, félmagas és vāmörlomalmok teljes berendezését és takarmánykamrák felállítását — Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

**Magyar Jelzálog-Hitelbank**

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Elnöke: **Szél Kálmán**,

Magyarország volt pénzügyministere.

Képviselősege utján Kolozsvárt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönöknyujt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel
5 százalék-,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönököt földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményt. (1. 2-52.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os nyeresémenykötvények.

**Rum, törköly, szilvorum és
finom likörök**bárki hideg uton, minden készülék nélkül kítűnő
minőségben előállíthat híres kivonataimmal

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.

BUDAPEST,

VII. Dohány-utca 5. szám.*Sörmérő-készülékek, cikkek
a borkezeléshez, minden bor-
betegség elleni szer.*

Első és legrégibb üzlet e szakmában.

Fennál 30 év óta.

(34. 2-7.)

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezeete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kítüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől ment. Tartós és pénzmeztakarító.

Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos aczélból és a többi részei alpaccából vannak.

(35. 2-9.) Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb. után egy ingyen küldetik.

A legjobb magvak kaphatók MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari szállító,

József főherczeg Ő cs. és kir. Fensége, a román király Ő Fensége, Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, a szerb király Ő Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herczeg Ő kir. Fensége

udvari szállítója **magkereskedésében****BUDAPESTEN**, Andrásy-ut 23-ik szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

(28. 2-x.)

Tüdőbetegségek

(chronikus katarrhusok és tüdősorvadás)

GYÓGYÍTHATÓK

„Glandulen“ használata által.

GLANDULEN a legjobb szer bármilyen nemű tüdőbetegségeknel. Bámulatos sikerek régebbi és előrehaladottabb tüdőbetegségeknel; bizonyítottan gyógyult betegek és hírneves orvosok által.**GLANDULEN** a legbiztosabb ismert szer, minek segítségével a természet a testben gyógyítja a tüdőbetegségeket. — A szervezet Glandulen hiányával megbetegszik. Glandulen czél szerű használata fokozza a természetes gyógyulást.**GLANDULEN** nem mesterséges uton előállított vegyi szer, melyeknek többnyire nem kívánt kellemetlen mellékhatásai vannak, teljesen ártalmatlan, huzamosabb használatnál is.**GLANDULEN** előállítatik Dr. Hofmann utóda által Meerane (iS) vegyi gyárában egészséges állatoknak tüdőmirigyéből. Tablettákban, kellemes és alkalmas alak bevévésre. Minden egyes tablettá tartalmaz 0.25 Glandulen-nek megfelelő 0.05 besűritett mirigyanyagot és 0.20 ízjavító tejszékrot.**GLANDULEN** törvényileg védve és szabadalmazva van, utánzatoktól óvakodjék. — Változatlan alakban minden gyógyanyagot tartalmazó Glandulen kapható minden gyógyszerárban: 1 üveg 2 frt 75 kr. (100 drb.) és 1 frt 50 kr. (50 drb.) — Ott, hol nem kapható, forduljon a főraktárhoz:**Diana gyógyszerár, BUDAPEST,**

Károly-körut 5 sz.

honnan kívánatra terjedelmes ismertetés és használati utasítás orvosoknak, valamint betegeknek bérmentve küldetnek.

(33. 2-2.)

JÓSZÁG ELADÁS.

Biharmegyében Nagy-Váradtól 16 kilométerre, egy 1135 holdas (1100 □-öl)

tagosított nemesi birtok, melynek fele irtás alatt van, másik fele kítűnő legelő és erdő. Vasut és országut helyben.

Ára 85 ezer forint.

Kívánatra kisebb részletekben is tehermentesen eladó.

Felvilágosítást ad: **Dr. SZABÓ BÉLA**
tulajdonos. (43. 1-6.)**Nagy-Váradon.****Berkshire** juniusi
tenyész-malaczkok

(44. 1-3.) (emsék) eladók.

Dr. Roboz Zoltán Kaposvár (Somogym.)